

Tjänsteutlåtande

Styrelsen 2024-03-25

Ärendenummer GSHAB-2023-00078

Handläggare: Mats Boogh, bolagsansvarig

Telefon: 031-368 54 55

E-post: mats.boogh@gshab.goteborg.se

Redovisning av 2023 års ägardialoger regionala bolag

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Styrelsen fastställer redovisning av ägardialog med styrelsen i Renova AB och Renova Miljö AB i enlighet med tjänsteutlåtandets bilaga 1.
2. Styrelsen fastställer redovisning av ägardialog med styrelsen i Gryaab i enlighet med tjänsteutlåtandets bilaga 2.
3. Styrelsen fastställer redovisning av ägardialog med styrelsen i Grefab i enlighet med tjänsteutlåtandets bilaga 3.
4. Styrelsen överlämnar redovisningarna till kommunstyrelsen som en del i fullgörandet av skyldigheten att återföra väsentlig och strategisk information från ägardialogerna till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Av ägardirektiv för Stadshus AB framgår att bolaget ”planerar och genomför kontinuerligt ägardialog med de direktunderställda bolagen. Ägardialogerna ska ske med utgångspunkt från strategisk nivå och med fokus på ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, affärsplan, större investeringar, väsentliga risker, viktiga policyfrågor samt frågor av större vikt som ska underställas kommunfullmäktige. Redovisning av ägardialogerna ska ske skriftligt till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.”

Av ägardirektivet framgår att Stadshus AB utövar stadens ägarroll i de regionala bolagen.

Vidare framgår att ”Former för ägarstyrning i de regionala bolagen beslutas i samråd mellan ägarkommunerna. Stadens utgångspunkter anges i Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning.”

I enlighet med överenskommelser i respektive ägarråd ska ägarråden genomföra en årlig dialog med respektive styrelse med ovanstående innehåll. Dialogerna genomfördes den 8 december 2023. Den 15 februari 2024 godkände ägarråden ”Redovisning av ägardialog 2023” för respektive bolag vilka utgör bilagor till detta ärende.

Bedömning ur ekonomisk, ekologisk och social dimension

Stadshus har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

Bilagor

1. Redovisning av ägardialog 2023 för Renova AB och Renova Miljö AB
2. Redovisning av ägardialog 2023 för Gryaab
3. Redovisning av ägardialog 2023 för Grefab

Ärendet

Ärendet omfattar redovisningar av genomförda ägardialoger mellan ägarråden för Renovabolagen, Gryaab och Grefab och respektive styrelse.

Beskrivning av ärendet

Av ägardirektiv för Stadshus AB framgår att bolaget ”*planerar och genomför kontinuerligt ägardialog med de direktunderställda bolagen. Ägardialogerna ska ske med utgångspunkt från strategisk nivå och med fokus på ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, affärsplan, större investeringar, väsentliga risker, viktiga policyfrågor samt frågor av större vikt som ska underställas kommunfullmäktige. Redovisning av ägardialogerna ska ske skriftligt till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.*”

Vidare framgår att ”*Former för ägarstyrning i de regionala bolagen beslutas i samråd mellan ägarkommunerna. Stadens utgångspunkter anges i Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning.*”

I enlighet med överenskommelse i respektive ägarråd genomför ägarråden en årlig dialog med respektive styrelse med ovanstående innehåll. Resultatet av ägardialogerna ställs samman i skriftliga redovisningar. Vid behov ombeds styrelserna i bolagen fördjupa information och inkomma med ytterligare underlag för den fortsatta dialogen.

Dialoger genomfördes den 7 december 2023. Den 15 februari 2024 antog ägarråden ”Redovisning av ägardialog” för respektive bolag, vilka utgör bilagor till detta ärende.

Av redovisningarna från ägardialogerna framgår att respektive bolag ombetts att, för olika områden, ta fram fördjupad information som underlag för fortsatt dialog/samråd och återkomma till ägarråden. Information som efterfrågas som underlag för fortsatt dialog sammanfattas nedan.

Information som underlag för fortsatt dialog/ägarsamråd

Renova AB/Renova Miljö AB

- Styrelsen i Renova AB/Renova Miljö AB har under dialogen framfört att man har för avsikt att återkomma med en hemställan till kommunfullmäktige i delägarkommunerna om ett ställningstagande till en inriktning att fortsatt utreda att implementera CCS-teknik på en förbränningslinje till 2030 med fortsatt möjlighet att nå nettonollutsläpp av koldioxid 2045. För att uppnå koldioxidneutralitet behöver två förbränningslinjer utrustas med CCS-teknik. Renova avser att återkomma till ägarrådet så att ett ägarsamråd, kan genomföras inför ställningstagande i delägarnas kommunfullmäktige. I det fortsatta arbetet är det viktigt att bevaka och kartlägga möjligheter till finansiering bland annat genom EU:s fonder.
- Styrelsen i Renova AB/Renova Miljö AB ombeds också att fortsatt bevaka domstolsprocesser rörande upphandlingslagstiftningen och som kan få betydelse för hur Renovakoncernen organiserat verksamheten. Renova ombeds att när domstolsutslag finns, alternativt inför den planerade ägardialogen i december 2024, återkomma till ägarrådet med statusrapport och analys av eventuella konsekvenser av domstolsutslag för Renovas del.

Gryaab AB

- Styrelsen ombeds att inkomma med en statusrapport inför ägardialogen 2024 angående hur arbetet har drivits vidare vad gäller utveckling av Ryaverket i projekt Nya Rya.
- Bolaget informerar under dialogen om att det är sannolikt att det tas beslut på EU-nivå om läkemedelsrening tidigt under 2024. Konsekvenserna kan antas bli betydande för Gryaab och bolaget ombeds återkomma till ägarrådet med ytterligare information om krav och konsekvenser så snart beslut är tagna.

Grefab

- Grefab lämnar vid dialogen information om bedömd omfattning och fördjupad analys av uthyrning av båtplatser och andra tjänster till personer som inte är kommunmedlemmar i delägarkommunerna. Ägarrådet ser det som angeläget att arbeta vidare med att utveckla regelverket samt att utveckla och implementera systematiska rutiner som säkerställer att kommunmedlemmar i ägarkommunerna prioriteras för verksamhetens olika tjänster. Ägarrådet ser det också som viktigt att parallellt fokusera arbetet med att öka beläggningsgraden och genom detta stärka det ekonomiska resultatet.

Styrelsen i Grefab ombeds att, som underlag för fortsatt dialog, ta fram en statusrapport över hur utvecklingsarbetet bedrivits vidare med avseende på hur verksamhetens tjänster ska prioriteras mot kommunmedlemmar i ägarkommunerna. Styrelsen i Grefab ombeds att inkomma med en rapport under september 2024.

Eva Hessman

Vd, Göteborgs Stadshus AB

Datum: 2024-02-15

Ärendenummer: GSHAB-2023-00078

Handläggare: Mats Boogh

Redovisning av ägardialog mellan Renova AB/Renova Miljö AB:s styrelse och Renovas ägarråd

Ägardialog 2023

Vid möte 2015-10-29 godkände ägarråden i Renova, Gryaab och Grefab Principer för ägarstyrning av regionala bolag (dnr 0015/16).

Ägarråden beslutade bland annat om en arbetsmodell som innebär att ägarråden genomför strukturerade ägardialoger med styrelser i de regionala bolagen en gång per år med fokus på strategiska styrdokument, omvärldsanalyser, verksamhetsplaner och investeringsplaner. En skriftlig dokumentation från respektive ägardialog upprättas och fastställs av respektive ägarråd.

Årets ägardialog mellan Renovas ägarråd och styrelsen i Renova AB/Renova Miljö AB genomfördes 2023-12-07.

Dialogområden

Inför årets ägardialog mellan ägarrådet i Renova och styrelsen i Renova AB/Renova Miljö AB hade följande dialogområden fastställts:

- Styrelsens summering av rapporter som tagits fram som resultat av föregående års ägardialog
  - Summering av åiterrapportering från förra årets ägardialog avseende nästa generations förbränning. Information och dialog om planering för CCS-teknik, involvering av delägare. Åiterrapporteringen innehåller diskussion om övriga aktiviteter i syfte att minska koldioxidutsläpp.
  - Statusrapport/åiterrapportering angående bevakning av upphandlingslagstiftningen och pågående processer nationellt och inom EU. Vilken bedömning för styrelsen av eventuella konsekvenser för Renovakoncernen.
- Styrelsens information och dialog angående den ekonomiska situationen och resultatutvecklingen för Renovabolagen.
- Information och dialog om styrelsens omvärldsanalys avseende Renova Miljö AB med avseende på konkurrens och trender i branschen Vilken bedömning görs av Renova Miljö AB:s position och lönsamhet i relation till andra aktörer?
- Information och dialog angående biokolsanläggning (dialogområdet anmält av Renova).
- Information och dialog angående bolagens förberedelser och konsekvenser med anledning av att kommuner tar över förpackningsinsamlingen från och med 2024.

Väsentliga frågor

Inledning

Koncernen innehåller moderbolaget Renova AB med dotterbolaget Renova Miljö AB. Avsikten med koncernstrukturen är att särskilja direkttilldelad verksamhet från konkurrensutsatt verksamhet där moderbolaget handhar direkttilldelade uppdrag från ägarkommunerna och där dotterbolaget handhar uppdrag vunna i konkurrensutsatta upphandlingar inom ägarkommunerna.

Det kommunala ändamålet med Renova AB är att främja långsiktigt hållbar utveckling i ägarkommunerna framförallt genom en miljöriktig behandling av avfall som kommer från hushåll i ägarkommunerna och som kommunerna har skyldighet att hand om enligt miljöbalken och annan lagstiftning.

Det kommunala ändamålet med Renova Miljö AB är att främja en långsiktigt hållbar utveckling i ägarkommunerna genom en miljöriktig behandling av verksamhetsavfall samt hushållsavfall från andra än ägarkommunerna. Bolagets bedömning är att verksamheten bedrivs i enlighet med det fastställda ändamålet och i enlighet med tillämpbara kommunalrättsliga principer.

Information och dialog

Summering återrapporeringar från ägardialog december 2022

Styrelse och verkställande direktör summerar återrapporeringen som också lämnats skriftligt inför dagens dialogmöte. Information lämnas om möjliga scenarion för hur avfallskraftvärmeverket vid Sävenäs kan utvecklas över tid för att möta kapacitetsbehov och klimatmål. Under dialogen konstateras att livslängden på de två äldsta linjerna (av totalt fyra) sannolikt är längre än vad som tidigare antagits. Ersättande av linjerna bedöms inte krävas förrän tidigast fram mot 2040 och inte som tidigare antagits under första halvan av 2030-talet. Ny fördjupad livslängdsbedömning planeras att göras om cirka fem år. I scenarioarbetet konstateras att bland annat befolkningsökning och en ökande plastproduktion medför att klimatbelastningen från förbränning av avfall fortsatt antas bli betydande även med stora satsningar på klimatåtgärder exempelvis ökad utsortering och ökad återvinning, sortering och återföring av material. I arbetet har bedömningen gjorts att infångning och lagring av koldioxid är det verktyg som är tillgängligt om klimatbelastningen påtagligt ska minskas.

Under ägardialogen redovisar bolaget hur arbetet har bedrivits med avseende på eventuellt införande av teknik för infångning av koldioxid (även kallad CCS-teknik). Renova har tillsammans med delägarnas ansvariga tjänstemän (kommunala chefsnätverket) kommit fram till att Renova vid dagens ägardialog ska föreslå ägarrådet att Renova hemställer till kommunfullmäktige i delägarkommunerna om ett ställningstagande till en inriktning att fortsatt utreda att implementera CCS-teknik på en förbränningslinje till 2030 med fortsatt möjlighet att nå nettonollutsläpp av koldioxid 2045. För att uppnå koldioxidneutralitet behöver två förbränningslinjer utrustas med CCS-teknik. Renova avser att återkomma till ägarrådet så att ett ägarsamråd kan genomföras efter att styrelsen i Renova beslutat om en hemställan med ovanstående innebörd. När det gäller punktutsläpp av koldioxid ligger Renova på fjortonde plats och står således för betydande punktutsläpp av koldioxid. Cirka 40 procent av avfallet uppskattas härröra från fossilt ursprung.

Renova informerar om att besök hos delägare kontinuerligt äger rum i syfte att diskutera och bygga kunskap bland annat om framtida behov av förbränningsanläggningar och CCS-teknik.

Under dialogen påpekas att det är viktigt att motverka kostnadsökningar genom kontinuerlig effektivisering av verksamheten. Renovas uppskattning är att koldioxidinfångning på den av förbränningslinjerna som används för förbränning av direkttilldelat hushållsavfall medför en ökning av avfallstaxan på 5 - 6 procent. Renovas bedömning är vidare att det sannolikt kommer att dröja in på 2030-talet innan kostnaden för utsläppsrätter ökat till en nivå där det är lönsamt att investera i CCS.

I dialogen lyfts vikten av att Renova noga följer forskning och utvecklingsinitiativ som rör möjliga användningsområdet för koldioxid.

Renova har inför ägardialogen inkommit med en skriftlig rapport som utgör statusrapport angående bevakning av upphandlingslagstiftningen och pågående processer nationellt och inom EU. Det finns i huvudsak två pågående prövningar av extra stort intresse och båda processerna gäller de upphandlingsrättsliga reglerna och avser ägarkommunernas tilldelning av tjänstekontrakt inom avfallsområdet till det kommunala bolaget Sydskanes Avfallsaktiebolag (SYSAV). Den nationella prövningen är i nuläget inte avgjord. Renova följer ärendet i avvaktan på ett slutligt avgörande och att eventuella konsekvenser för Renovabolagen då slutligen får analyseras.

Övriga dialogområden

Styrelse och verkställande direktör informerar om den ekonomiska situationen och resultatutvecklingen under 2023. Prognos i nuläget ligger på ett resultat strax över noll vilket ska jämföras med budgeterat resultat 78 miljoner kronor. Bland annat låga lokala volymer, bränslebrist och utökad sommarrevision anges som förklaringar. Besparingar och åtstramningar har genomförts i verksamheten med fokus på den kortare planeringshorisonten. Om 2024 fortsatt innebär större resultatbortfall finns beredskap för ytterligare kostnadsneddragningar och andra åtgärder för att stärka resultatet och utvecklingen bevakas noga.

Bolaget lämnar information om omvärlds-/konkurrensanalys avseende Renova Miljö AB samt bedömning av position och lönsamhet i relation till andra aktörer i branschen. För Renova Miljö AB konstateras att man verkar i en bransch med hård konkurrens där olika aktörer har olika inriktning för sina verksamheter. Olika verksamhetsinriktning i kombination med olika val av organisationsstrukturer försvårar jämförelser. För Renova Miljö AB bedöms att vinstmarginalen på knappt 8 procent ligger i mitten (medelvärde) av de verksamheter som ingått i jämförelsen. Moderföretagets mål för vinstmarginal i dotterföretaget är 10 procent.

Information lämnas om status i projektet rörande uppförande av en biokolsanläggning i dotterbolaget vilket är ett gemensamt projekt med Göteborg Energi AB. Viss finansiering är också beviljad från naturvårdsverket med bidrag inom ramen för klimatklivet. En upphandling har tidigare avbrutits då anbud bedömdes ligga för högt och projektet ges nu en omstart med reviderad kalkyl, översyn av dimensionering samt att vissa tekniska lösningar ses över. Beslut i styrelser för Göteborg Energi AB och Renova planeras i februari 2024. Delägarnas tjänstemannagruppering (kommunala chefsnätverket, KCR) har tagit ett inriktningsbeslut att man står bakom att Renova bygger en biokolsanläggning för behandling av risavfall. Dock har sex delägarkommuner i nuläget reserverat sig vad gäller att binda sig för att leverera kommunens risavfall till anläggningen.

Under mötet informerar bolaget om förberedelser och konsekvenser hos Renova av att kommuner tar över förpackningsinsamlingen från och med 2024. Införandet kommer att ske etappvis och verksamheten kommer att utökas succesivt under perioden fram mot 2027. Totalt bedöms cirka 100 medarbetare, i huvudsak chaufförer, behöva rekryteras samt att ytterligare cirka 50 fordon krävas.

Inför och under 2024 ökar verksamheten som utgår från Kungälv, Stenungsund och Göteborg. Ställer nya krav på uppföljning av produktion och ekonomi med mera. Bolaget informerar om särskilt stora utmaningar vad gäller att erhålla de fordon som krävs för uppdragen.

Information som underlag för fortsatt dialog

Styrelsen i Renova AB/Renova Miljö AB har under dialogen framfört att man har för avsikt att återkomma med en hemställan till kommunfullmäktige i delägarkommunerna om ett ställningstagande till en inriktning att fortsatt utreda att implementera CCS-teknik på en förbränningslinje till 2030 med fortsatt möjlighet att nå nettonollutsläpp av koldioxid 2045. För att uppnå koldioxidneutralitet behöver två förbränningslinjer utrustas med CCS-teknik. Renova avser att återkomma till ägarrådet så att ett ägarsamråd kan genomföras efter att styrelsen i Renova beslutat om en hemställan med ovanstående innebörd. Hemställan blir viktig som underlag i den fortsatta dialogen. I det fortsatta arbetet är det viktigt att bevaka och kartlägga möjligheter till finansiering bland annat genom EU:s fonder.

Styrelsen i Renova AB/Renova Miljö AB ombeds också att fortsatt bevaka domstolsprocesser rörande upphandlingslagstiftningen och som kan få betydelse för hur Renovakoncernen organiserat verksamheten. Renova ombeds att när domstolsutslag finns, alternativt inför den planerade ägardialogen i december 2024, återkomma till ägarrådet med statusrapport och analys av eventuella konsekvenser av domstolsutslag för Renovas del.

Ägarrådet Renova AB/Renova Miljö AB

Datum 2024-02-15

Ärendenummer: GSHAB-2023-00078

Handläggare: Mats Boogh

Redovisning av ägardialog mellan Gryaabs styrelse och Gryaabs ägarråd

Ägardialog 2023

Vid möte 2015-10-29 godkände ägarråden i Renova, Gryaab och Grefab principer för ägarstyrning av regionala bolag (dnr 0015/16).

Ägarråden beslutade bland annat om en arbetsmodell som innebär att ägarråden genomför strukturerade ägardialoger med styrelser i de regionala bolagen en gång per år med fokus på strategiska styrdokument, omvärldsanalyser, verksamhetsplaner och investeringsplaner. En skriftlig redovisning från respektive ägardialog upprättas och fastställs av respektive ägarråd.

Årets ägardialog mellan Gryaabs ägarråd och styrelsen i Gryaab genomfördes 2023-12-07.

Dialogområden

Inför årets ägardialog mellan ägarrådet i Gryaab och styrelsen i Gryaab hade följande dialogområden fastställts:

- Styrelsens summering av rapporter som tagits fram som resultat av föregående års ägardialog
  - Styrelsens kommentarer och dialog angående återrapportering rörande områden att utveckla i syfte att öka egenfinansieringen och därmed begränsa avgiftsökningen vad gäller ersättning från ägarkommunerna
  - Styrelsens kommentarer och dialog angående statusrapport vad gäller utveckling av Ryaverket i projekt Nya Rya
- Översikt av diverse uppdrag och medskick som Gryaab AB fångat upp i anslutning till delägarnas beslut i kommunfullmäktige angående inriktning för Nya Rya
- Information och dialog angående Gryaab AB:s ekonomiska långtidsplan
- Information och dialog angående EU-direktiv på avfallsområdet samt styrelsens bedömning av konsekvenser för Gryaab AB

Väsentliga frågor

Inledning

Det kommunala ändamålet för Gryaab är att medverka i en långsiktigt hållbar samhällsutveckling genom att införa och driva system som kostnadseffektivt samlar in och behandlar avloppsvatten inom ägarkommunerna. Bolaget har till föremål för sin verksamhet att äga och driva anläggningar för avloppsrening och behandla avloppsvatten och annan därmed förenlig verksamhet.

Bolagets bedömning är att verksamheten bedrivs i enlighet med det fastställda ändamålet och i enlighet med tillämpliga kommunalrättsliga principer.

Information och dialog

Summering återrapporteringar från ägardialog 2022

Styrelse och verkställande direktör summerar återrapporteringen som också lämnats skriftligt inför dagens dialogmöte. Information lämnas kortfattat angående områden som i nuläget prioriteras bland annat utifrån syftet att öka egenfinansieringen av verksamheten. Som exempel nämns ökad styrning och optimering av avloppsreningsprocessen i syfte att minska effekttopparna i elsystemet samt i syfte kunna maximera fjärrvärmeproduktionen vid behov. Också ökad biogasproduktion genom att ta emot mer substrat till biogas samt utveckling av bräddoptimeringsstrategi för optimal rening även vid höga flöden nämns. Det pågår även arbete med att se över möjligheten att ersätta dricksvatten med ”tekniskt vatten” för större industriella kunder (i industriella processer) som ligger nära den infrastruktur som byggs för ”tekniskt vatten” från Gryaab till Novo Energy. Frågan utreds tillsammans med Kretslopp och Vatten. Bolaget informerar också om att affärspotentialen i att omhänderta och röta rester av matavfallet i Göteborg istället för att sälja det vidare har undersökts i samverkan med Renova och Göteborg Energi. Utredningen har inte medfört att Gryaab ser anledning att gå vidare med frågan.

Områden som kan bli aktuella att utreda på längre sikt utgörs bland annat av möjligheter i samband med vätgasproduktion samt att se över möjlighet att på sikt ersätta metanol som kolkälla vid vattenrening. Metanol har fossilt ursprung och är en dyr kemikalie. Målet är att byta ut metanolen mot en icke fossil produkt i syfte att minska både kostnader och klimatavtryck. Arbetet kommer att fortsätta vad gäller att söka cirkularitet på nya områden.

Bolaget sammanfattar status i projekt Nya Rya och konstaterar att under det närmaste året så ska ansökan om nytt miljötillstånd för tiden efter 2036 lämnas in. Förslag på reningsvillkor är under utarbetande samt att möjlig teknik för Nya Rya utreds. Under 2024 kommer kalkyler för det samlade projektet att uppdateras. Ett delprojekt gällande ny pumpstation är utbrutet och under 2024 fastställs investeringskalkyl, tidplan och omfattning.

Översikt av diverse uppdrag och medskick som Gryaab AB fångat upp i anslutning till delägarnas fullmäktigebeslut angående inriktning för Nya Rya

Under dialogen sammanfattar bolaget de uppdrag, medskick och uttalanden i anslutning till delägarnas beslut angående inriktning för Nya Rya. Att minimera påverkan för taxekollektivet vad gäller framtida prishöjningar är viktigt. Det kommer att bli viktigt att löpande uppdatera delägarnas befolkningsprognoser samt att flödesprognoser hålls aktuella. Det har påpekats i beslutsunderlag vikten av att i förprojekteringen presentera en flexibel anläggning som möjliggör framtida expansion. Kapacitetsökningen bör dimensioneras efter reningskrav som tillståndsgivaren anger. I arbetet bör också beredskap finnas så att utökade krav på läkemedelsrening kan hanteras.

Information och dialog angående nytt EU-direktiv på avfallsområdet samt styrelsens bedömning av konsekvenser för Gryaab AB

Bolaget informerar om att det sannolikt blir lagkrav för större reningsverk (som Ryaverket) att inför läkemedelsrening av avloppsvattnet. Producentansvar har föreslagits med är inte troligt. Ett slutligt beslut väntas under första kvartalet 2024 och i ett sådant scenario gäller att det kan finnas lagstiftning på området inom cirka två år. Det kan tänkas att reningen är obligatorisk från cirka 2030. För Gryaab så skulle det tillkomma omfattande investeringar utöver vad som i nuläget beräknats för projekt Nya Rya. Även driftkostnaderna skulle öka som en följd av utbyggnad för läkemedelsrening. Gryaab

---

avser att återkomma till ägarrådet i frågan längre fram och utvecklingen inom området kommer att bevakas.

Information och dialog angående Gryaab AB:s ekonomiska långtidsplan

Styrelse och verkställande direktör lämnar information om den framtida ekonomisk planen till och med 2034. Planen är baserad på den ekonomiska strategin att soliditeten över tid ska styras mot runt 10 %. Avgiftsökningen fram till 2030 beskrivs som måttlig och planen innebär att budgeterade underskott ska mötas av att Gryaab's obeskattade reserver löses upp. Under åren fram till cirka 2030 kommer soliditeten att minska och gå ner mot 3 %. Därefter bedöms avgifterna öka i något högre takt under några år fram till dess att Nya Rya tas i drift. Delägarnas kapitaltillskott är planerade att tillskjutas under åren 2029 - 2031 med 200 miljoner kronor per år vilket medför att soliditeten återställs.

Information som underlag för fortsatt dialog

Styrelsen ombeds att inkomma med en statusrapport inför ägardialogen 2024 angående hur arbetet har drivits vidare vad gäller utveckling av Ryaverket i projekt Nya Rya. Rapporten bör vara ägarrådet tillhanda under september 2024.

Bolaget informerar under dialogen om att det är sannolikt att det tas beslut på EU-nivå om läkemedelsrening tidigt under 2024. Konsekvenserna kan antas bli betydande för Gryaab och Gryaab ombeds återkomma till ägarrådet med ytterligare information om krav och konsekvenser så snart beslut är tagna.

Ägarrådet Gryaab

Datum 2024-02-15

Ärendenummer: GSHAB-2023-00078

Handläggare: Mats Boogh

Redovisning av ägardialog mellan Grefabs styrelse och Grefabs ägarråd

Ägardialog 2023

Vid möte 2015-10-29 godkände ägarråden i Renova, Gryaab och Grefab Principer för ägarstyrning av regionala bolag (dnr 0015/16).

Ägarråden beslutade bland annat om en arbetsmodell som innebär att ägarråden genomför strukturerade ägardialoger med styrelser i de regionala bolagen en gång per år med fokus på strategiska styrdokument, omvärldsanalyser, verksamhetsplaner och investeringsplaner. En skriftlig redovisning från respektive ägardialog upprättas och fastställs av respektive ägarråd.

Ägardialog mellan Grefabs ägarråd och styrelsen i Grefab genomfördes 2023-12-07.

Dialogområden

Inför årets ägardialog mellan ägarrådet i Grefab och styrelsen i Grefab har följande dialogområden fastställts:

- Styrelsens summering av rapporter som tagits fram som resultat av föregående års ägardialog
  - Åtterrapporering rörande bedömd omfattning av och fördjupad analys av uthyrning av båtplatser och andra tjänster till personer som inte är kommunmedlemmar i delägarkommunerna
- Information och dialog angående resultat från medarbetarenkät samt åtgärder som vidtagits?
- Information och dialog om åtgärder som genomförts och som planeras att genomföras i syfte att stimulera ökad hållbarhet vid Grefabs fritidshamnar. Vilka möjligheter ser Grefab till att via avgifternas utformning åstadkomma ökad miljöstyrning?

Väsentliga frågor

Inledning

Det kommunala ändamålet med bolaget är att tillgodose behovet av fritidsbåtplatser och därtill hörande service för boende i kommunerna samt genom att medverka i att skapa mervärden för invånarna med förutsättningar för ett upplevelserikt båtliv bidra till att stärka regionens attraktionskraft för bosättning och etablering.

Information och dialog

Inledningsvis informerar styrelsen översiktligt om större projekt i verksamheten. Prishöjningen för 2024 är fastställd till 2,5 procent vilket är något lägre än den allmänna kostnadsutvecklingen i verksamheten.

Åtterrapporering från tidigare års ägardialog avseende analys av uthyrning av båtplatser och andra tjänster till personer som inte är kommunmedlemmar i delägarkommunerna

Ägarrådet har sedan en tid fört dialog med styrelsen i Grefab angående uthyrning av båtplatser och andra tjänster till personer som inte är kommunmedlemmar i delägarkommunerna. Ägarrådet ser det som angeläget att succesivt utveckla regelverket, utveckla och implementera systematiska rutiner som säkerställer att ägarkommunernas kommunmedlemmar prioriteras för verksamhetens olika tjänster samtidigt som bolagets verksamhet och ekonomi ska gynnas. Detta gäller inte minst då antal köande är stort. Inför årets dialog har styrelsen i Grefab tagit fram en statusrapport som underlag för fortsatt dialog över hur utvecklingsarbetet bedrivits vidare och vad som kan utvecklas vidare. Rapporten sammanfattas under dialogen.

Bolagets översiktliga analys visar att cirka 7 % av båtplatserna hyrs ut till personer som inte är folkbokförda i någon av ägarkommunerna. Drygt 500 båtplatser är inte uthyrda alls och denna situation har gällt de senaste åren. Beläggningsgraden har uppgått till drygt 90 %. Att 500 platser står outhyrda motsvarar cirka fyra miljoner kronor i uteblivna intäkter enligt bolaget. Det är främst hamnarna i Björlanda Kile och Killingsholmen som har lägre beläggningsgrad. Utöver att hamnen i Björlanda i dagsläget inte har någon kö uppger bolaget att det i Grefabs hamnar också finns ett antal platser som saknar kö och som med stöd i befintligt regelverk kan erbjudas till personer som inte är kommunmedlem i ägarkommunerna. Detta gäller platser som anses oattraktiva, ligger långt in på bryggan eller uppfattas av köande som sämre i relation till den köandes behov. Dessa platser uppges succesivt byggas bort. Den nuvarande hanteringen ges, enligt bolaget, stöd för i Grefabs allmänna villkor (fr o m 2022-01-01).

Av dialogen och åtterrapporeringen framgår vidare att krav på att vara kommunmedlem i ägarkommunerna endast gäller vid tecknande av avtal och att det i dagsläget inte finns rutiner eller systematik för att löpande identifiera, flytta om till mindre eftertraktade platser, avsluta avtal, etcetera vid kunders avflyttning från ägarkommuner. Årligen görs en genomgång av samtliga kunders kommuntillhörighet i syfte att följa utvecklingen och få ett underlag för eventuell justering av regelverket. Dialog förs om möjliga vägar framåt och eventuellt behov av översyn av regler och villkor.

Bolaget anser att nuvarande villkor inte behöver revideras då de i tillräcklig utsträckning säkerställer och prioriterar kommunmedlemmarnas tillgång till båtplats och övriga tjänster. Ägarrådet önskar en fortsatt och fördjupad dialog angående vad som kan göras för att ytterligare öka beläggningsgraden parallellt med att det säkerställs att regelverket prioriterar ägarkommunernas kommunmedlemmar för verksamhetens olika tjänster.

På samma sätt som efter ägardialogen i december 2022 ser ägarrådet det som angeläget att arbeta vidare med såväl att utveckla regelverket som att utveckla och implementera systematiska rutiner som säkerställer att kommunmedlemmar i ägarkommunerna prioriteras för verksamhetens olika tjänster. Det bedöms som viktigt att regelverket tydliggör vad som gäller när tidigare kommunmedlem inte längre har rätt till båtplats eller annan av bolagets tjänster. Detta gäller oavsett vilken tjänst som avses eller om den nyttjas i första eller andra hand. Avvikelser som identifierats exempelvis när det gäller uthyrning bör åtgärdas och leda till uppdatering av regelverk samt till att utveckla rutiner i bolaget. Samtidigt gäller att bolagets intäkter ska optimeras och att det ekonomiska resultatet inte ska försvagas.

Dialogområdet har tidigare dokumenterats i redovisningar från ägardialoger 2021 och 2022 mellan Grefabs styrelse och ägarrådet för Grefab med avseende på andrahandsuthyrning och övriga tjänster.

Information och dialog angående resultat från medarbetarenkät

Bolaget redovisar översiktligt resultat från medarbetarenkät. Det konstateras från Grefab att det erhålls olika utfall från medarbetarundersökningar beroende på när på året mätning görs och vilken säsong man är inne i. Periodvis så ger mätningar uttryck för att påverkansgrad på arbetsmängd och möjlighet till återhämtning upplevs som otillfredsställande. Vidare upplever bolaget att nuvarande enkät inte är utformad för en mindre organisation.

Ökad hållbarhet vid Grefabs fritidshamnar

Grefab informerar om olika hållbarhetsinitiativ som drivs i bolaget. Bland annat så lyfts en ökad övergång till elektrifiering även inom fritidsbåtssektorn vilket bolaget deltar i samt att arbetet med att kartlägga icke tillåtna gifter/kemikalier på båtarna utvecklas vidare. Sedan tidigare har exempelvis spolplattor etablerats i syfte att säkerställa omhändertagande av kemikalier vid spolning av båtar. Bolagets prissättning baseras i nuläget på båtens storlek och båtstorleken är väsentlig för miljöpåverkan enligt bolagets analys.

Grefab deltar tillsammans med andra svenska och norska fritidsbåtshamnar i ett projekt med målet att genom elektrifiering, smart teknologi och hållbara affärsmodeller vara en del i den gröna omställningen av fritidsbåtssektorn.

Projektet ska bland annat öka kunskap hos hamnar och hos båtägare om elladdningsmöjligheter och användning av elbåtar.

Fördjupad information som underlag för fortsatt dialog

Grefab lämnar vid dialogen information om bedömd omfattning och fördjupad analys av uthyrning av båtplatser och andra tjänster till personer som inte är kommunmedlemmar i delägarkommunerna. Ägarrådet ser det som angeläget att arbeta vidare med att utveckla regelverket samt att utveckla och implementera systematiska rutiner som säkerställer att kommunmedlemmar i ägarkommunerna prioriteras för verksamhetens olika tjänster. Ägarrådet ser det också som viktigt att parallellt fokusera arbetet med att öka beläggningsgraden och genom detta stärka det ekonomiska resultatet.

Styrelsen i Grefab ombeds att, som underlag för fortsatt dialog, ta fram en statusrapport över hur utvecklingsarbetet bedrivits vidare med avseende på hur verksamhetens tjänster ska prioriteras mot kommunmedlemmar i ägarkommunerna. Styrelsen i Grefab ombeds att inkomma med en rapport under september 2024.

Ägarrådet Grefab